

BOUWSTEEN voor de Zeeuwse Omgevingsvisie 2021

Hoofdonderwerp: **Klimaatadaptatie (als koepel-format voor o.a. de formats water, zoetwater, meerlaagsveiligheid).**

Opstellers: **Kernteam Klimaatadaptatie i.s.m. Waterochtend**

Meedenkers: **Belangenorganisaties**

Inhoud bouwsteen overgenomen uit andere visie: **Plan van Aanpak Klimaatadaptatie Strategie Zeeland**

Versie d.d.: **08-11-2018**

Huidige situatie

Het klimaat verandert. Hierdoor neemt de kans op wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen toe. Dat levert risico's op voor onze economie, gezondheid en (water)veiligheid. De Deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie stelt de ruimtelijke inrichting van Nederland centraal. In 2050 moet de ruimte in ons land zodanig zijn ingericht dat we voorbereid zijn op extreme regenval, langdurige droogte, een grotere kans op hittegolven en een toename van het overstromingsrisico. Nederland dient dan voorbereid te zijn, zodat extreem weer niet tot grote schade en maatschappelijke ontwrichting leidt. Om dat doel te halen moeten in 2019 de risico's in beeld zijn gebracht via klimaatstresstesten. De klimaatstresstesten zijn input voor het voeren van de risicodialoog waarin de effecten worden gewogen van maatschappelijke ontwrichting, schade en slachtoffers tot lokale overlast en hinder. De opbrengst is de basis voor het opstellen van een klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsprogramma die in 2020 vastgesteld dient te worden.

De effecten van klimaatverandering en gevolgen daarvan voor de thema's wateroverlast, overstromingen, hitte en droogte zijn benoemd in de vigerende Omgevingsvisie. De huidige beleidsuitgangspunten zijn vaak richtinggevend en agenderend en niet doorvertaald in concrete regelgeving (verordening). Zie huidige teksten in Omgevingsvisie 2018. De komende periode werken de Zeeuwse partners gezamenlijk aan het verder uitwerken van beleid en strategievorming. Dit landt in de Klimaatadaptatie Strategie Zeeland. Deze is later input voor de (herziene / geüpdatete) Omgevingsvisie in 2021.

Concreet worden voor de thema's water, zoetwater en meerlaagsveiligheid separate formats aangeleverd. Deze zijn input voor de bredere Klimaatadaptatie Strategie. De inhoud van die formats komen niet in dit format terug.

Belangrijkste bronnen vermelden:

Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

Plan van aanpak Klimaatadaptatie Zeeland

Omgevingsvisie 2018

Trends & Ontwikkelingen

Welke algemene ontwikkelingen zijn van belang voor dit onderwerp en waarom?

De gevolgen van klimaatverandering raakt 4 weersextremen; wateroverlast, overstromingen, hitte en droogte. Concreet wordt verwezen naar overige formats water, zoetwater en meerlaagsveiligheid.

Daarnaast heeft Klimaatadaptatie een koppeling met vrijwel alle beleidsvelden:

- Demografie; vergrijzing, thuiszorg en hittestress. Ruimte voor groen in de wijk, etc.
- Mobiliteit; smart mobiliteit en nieuwe manieren van ruimtelijke inrichting, etc.
- Energie; samenhang investeringen, openbare ruimte, hittestress en energievoorziening, etc.
- Voedselvoorziening; bodemleven, zilte teelten, wateroverlast, zoetwater, etc.

Belangrijkste bronnen vermelden:

Klimaatscenario's KNMI

Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

Plan van aanpak Klimaatadaptatie Zeeland

<p>Ambitie 2050</p> <p>Het droombeeld voor de situatie in 2050. Wat is er anders dan nu en wat is gelijk gebleven? Is de ambitie voor heel Zeeland gelijk, of zijn er verschillen? Wat is het effect van de hiervoor beschreven trends en ontwikkelingen op deze ambitie?</p> <p>De Deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie stelt de ruimtelijke inrichting van Nederland centraal. In 2050 moet de ruimte in ons land zodanig zijn ingericht dat we voorbereid zijn op extreme regenval, langdurige droogte, een grotere kans op hittegolven en een toename van het overstromingsrisico. Nederland dient dan voorbereid te zijn, zodat extreem weer niet tot grote schade en maatschappelijke ontwrichting leidt.</p> <p>Concreet betekent dit op hoofdlijnen drie zaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aanpassing inrichting van de openbare ruimte in kernen / steden en landelijk gebied. - Aanpassen private eigendommen, zoals groene daken, tuinen, etc. - Aanpassing van dagelijks gedrag bij weersextremen. 	
<p>Tussendoel voor 2030</p> <p>Wat is het beoogde tussenresultaat in 2030? Is een wijziging van het beleid nodig om dit doel te bereiken? Welke opties zijn er om dit resultaat te behalen? Welke optie heeft de voorkeur en waarom?</p> <p>Doel is om eind 2020 de Klimaatadaptatie Strategie Zeeland vast te stellen. Dit is de basis van beleid en uitvoering. Concreet wordt de KASZ doorvertaald in de Omgevingsvisies en uitvoeringsprogramma's ten behoeve van concrete acties.</p>	
<p>Uitvoering</p> <p>Welke partijen zijn nodig om de voorkeursoptie te realiseren en welke instrumenten kunnen daarvoor worden ingezet?</p> <p>Klimaatverandering raakt iedereen. Maatregelen om Zeeland klimaatadaptief te maken kunnen voor 40% door de overheid worden uitgevoerd, terwijl 60% bij de samenleving (burger en bedrijfsleven) ligt. In dit kader zijn alle Zeeuwse overheden, belangen, bedrijven en burgers nodig om aan een deel van de oplossing bij te dragen.</p>	
<p>Raakvlak met andere onderwerpen</p> <p>Welke onderwerpen uit andere bouwstenen zijn nauw verweven met dit onderwerp? Wat is het effect van de voorkeursoptie op deze andere onderwerpen?</p> <p>Zie vraag 'trends en ontwikkelingen'. Specifiek raakvlak met formats water, zoetwater, meerlaagsveiligheid. Indirect raakvlakken met alle onderwerpen/sectoren.</p>	

BOUWSTEEN voor de Zeeuwse Omgevingsvisie 2021

Hoofdonderwerp: **Meerlaagsveiligheid (onderdeel van klimaatadaptatie)**

Opstellers: **Kernteam Klimaatadaptatie i.s.m. Waterochtend**

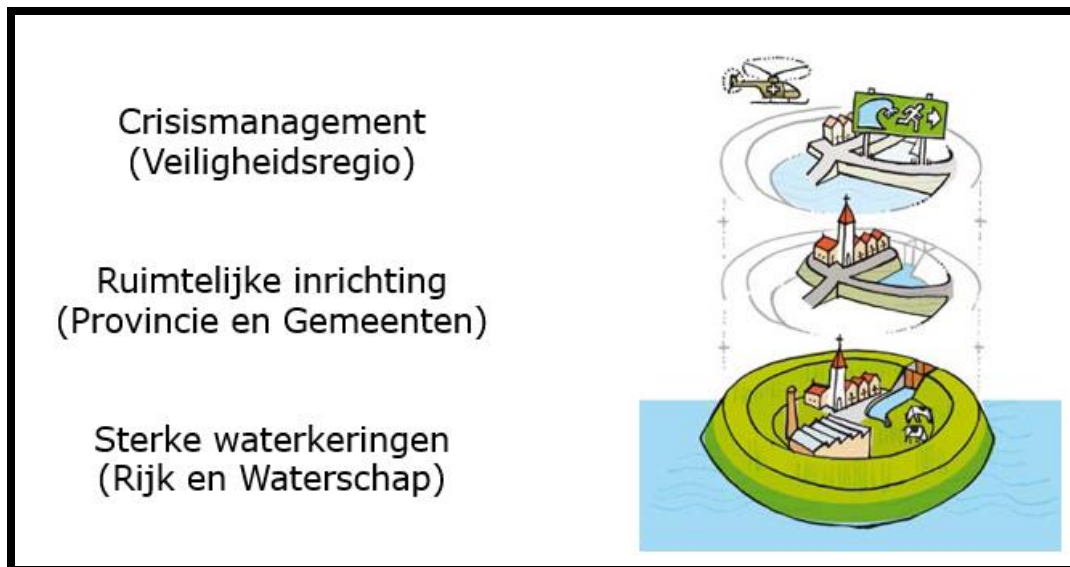
Meedenkers: **Belangenorganisaties**

Inhoud bouwsteen overgenomen uit andere visie: **Plan van Aanpak Klimaatadaptatie Strategie Zeeland**

Versie d.d.: **26-09-2019**

Huidige situatie

Als Land in Zee zetten we ons onder het motto Luctor Et Emergo al jaar en dag in voor een optimale bescherming tegen het water. Deze inzet is uiteraard gekoppeld aan versterking van waterkeringen, in aanvulling daarop is recentelijk vanuit het Deltaprogramma ook aandacht ontstaan voor gevolgbeperkende maatregelen via een slimmere ruimtelijke inrichting en het optimaliseren van crisisbeheersing. Het valt namelijk nooit uit te sluiten dat een waterkering het begeeft, daar kan je dan maar beter op voorbereid zijn. Deze drie lagen samen vormen het zogenaamde concept van Meerlaagsveiligheid:

De overheden in Zeeland zijn allen betrokken bij Meerlaagsveiligheid, en hebben ieder een eigen verantwoordelijkheid en (wettelijk) takenpakket. Rijkswaterstaat en Waterschap zorgen voor beheer en onderhoud en eventuele noodzakelijke versterkingen van de waterkeringen. De Veiligheidsregio coördineert de crisisbeheersing, terwijl provincie en gemeenten aan de lat staan om via slimme keuzes in het Omgevingsbeleid de gevolgen van een eventuele overstroming te kunnen beperken.

In het huidige Omgevingsvisie Zeeland wordt aan de hand van het concept van Meerlaagsveiligheid beschreven welke taken de provincie heeft, welke acties zij onderneemt en wat zij van de andere partijen verwacht. Wettelijke taken van de provincie zijn onder meer het vaststellen van dijkversterkingsplannen, het aanwijzen en normeren van regionale waterkeringen en het up-to-date houden van overstromingsrisicokaarten.

Belangrijkste bronnen vermelden:

Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

Plan van aanpak Klimaatadaptatie Zeeland

Omgevingsvisie 2018

Provinciaal Waterplan (Partiële herziening Omgevingsplan)

<p>Trends & Ontwikkelingen</p> <p>Welke algemene ontwikkelingen zijn van belang voor dit onderwerp en waarom?</p> <p>De zeespiegel stijgt sneller dan voorheen. De recentste studie van het IPCC (medio september 2019) gaat uit van 1,10 meter stijging tot 2100. Dit betekent dat we meer dan ooit zuinig moeten zijn op de ruimte op en rond waterkeringen; extra ruimtebeslag lijkt onvermijdelijk. Tegelijkertijd neemt ook het aantal ruimteclaims voor stedelijke en/of recreatieve ontwikkeling langs de kust en de randen van de Deltawateren sterk toe. Hierdoor kunnen spanningen ontstaan met de belangen vanuit waterveiligheid. Om hier duidelijkheid in te scheppen is voor de kustzone inmiddels de Zeeuwse Kustvisie opgesteld. Een dergelijke visie voor de randen van de Deltawateren ontbreekt.</p>	<p>Belangrijkste bronnen vermelden:</p> <p>Klimaatscenario's KNMI</p> <p>Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie</p> <p>Plan van aanpak Klimaatadaptatie Zeeland</p>
<p>Ambitie 2050</p> <p>Het droombeeld voor de situatie in 2050. Wat is er anders dan nu en wat is gelijk gebleven? Is de ambitie voor heel Zeeland gelijk, of zijn er verschillen? Wat is het effect van de hiervoor beschreven trends en ontwikkelingen op deze ambitie?</p> <p>De Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie stelt de ruimtelijke inrichting van Nederland centraal. In 2050 moet ons land zodanig zijn ingericht dat gevolgen van extreme neerslag, droogte, hitte en een overstroming beperkt blijven. Wat betreft overstroming heeft iedereen die in Nederland achter de dijken woont heeft "recht" op een basisbescherming; de kans om door overstroming te overlijden mag in 2050 niet groter zijn dan 10^{-5}. Dit is vastgelegd in de Deltabeslissing Waterveiligheid, en krijgt een praktische uitwerking via versterking van waterkeringen (dijken, dammen, duinen). Er kan echter altijd iets mis gaan, daarom is het goed om bij (her)ontwikkeling meer dan voorheen stil te staan bij locatiekeuze en inrichting (2^e laag MLV) en een relatie te leggen met crisisbeheersing (3^e laag MLV). Vinden we dat overal alles nog mag worden ontwikkeld of gaan we in meer of minder mate randvoorwaarden qua locatiekeuze en inrichting stellen, zoals bijvoorbeeld dat er in bepaalde gebieden goede voorzieningen zijn in geval van evacuatie ?</p>	
<p>Tussendoel voor 2030</p> <p>Wat is het beoogde tussenresultaat in 2030? Is een wijziging van het beleid nodig om dit doel te bereiken? Welke opties zijn er om dit resultaat te behalen? Welke optie heeft de voorkeur en waarom?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruimtelijke visie randen Deltawateren met aandacht voor waterveiligheid • Aanpassing legger WSS op nieuwe normering primaire en regionale waterkeringen • Toetsing door WSS van regionale keringen & vaststelling eventueel uitvoeringsprogramma • Afwegingskader locatiekeuze en inrichting (inclusief evacuatie/hulpverlening) voor bovenlokale ontwikkelingen en voorzieningen (met eventuele procesvereisten via verordening) • Vergroten overstromingsbewustzijn van Zeeuwse inwoners en toeristen 	
<p>Uitvoering</p> <p>Welke partijen zijn nodig om de voorkeursoptie te realiseren en welke instrumenten kunnen daarvoor worden ingezet?</p> <ul style="list-style-type: none"> • RWS en WSS voor sterke waterkeringen • Provincie als kadersteller voor bovenlokale ontwikkelingen 	

<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenten voor daadwerkelijke locatiekeuze en inrichting • Veiligheidsregio voor optimaliseren hulpverlening (i.o.m. gemeenten) 	
<p>Raakvlak met andere onderwerpen</p> <p>Welke onderwerpen uit andere bouwstenen zijn nauw verweven met dit onderwerp? Wat is het effect van de voorkeursoptie op deze andere onderwerpen?</p> <p>Mobiliteit vanwege mogelijke evacuatie Stedelijke ontwikkelingen i.v.m. bovenlokale wijken/bedrijventerreinen en voorzieningen Energietransitie vanwege locatiekeuze en inrichting elektriciteitsassets (Vitaal en Kwetsbaar)</p>	

